

Grön Tillväxt Trä
Studieresa till Østfold

8 februari 2018

Studieresa till Östfold

Intresset för studieresan till norska Östfold den 8 februari med fokus på byggnation med bärande strukturer i massivträ var stort och det var tydligt att många nya kontakter knöts. Fyrbodals närmaste grannar ligger långt framme; Där har man byggt eller planerar hela 17 byggnader, såsom studentbostäder, idrottshallar, äldreboenden, skolor och lager. Alla i massivträ.

Resan arrangerades av Svinesundskommittén, Fyrbodals kommunalförbund och Östfold fylkeskommune som samarbetar för att synliggöra möjligheterna med att nyttja vår rika tillgång på skogsråvara bättre, öka trähusbyggnationen och attrahera trärelaterade företagsetableringar till gränsregionen. För att det är miljömässigt, men även ekonomiskt, fördelaktigt.

- I Östfold har man imponerande erfarenheter och kunskaper om planering, projektering, byggmetoder och underhåll av massivträbyggnader. Det har skapats en kunskapsbas både bland offentliga beställare och bland arkitekter, konstruktörer, entreprenörer och andra delar av näringslivet, säger Karin Stenlund, ansvarig för Affärsdriven miljöutveckling på Fyrbodals kommunalförbund.

Studieresan inleddes med korta föredrag om det svensk-norska samarbetet för ökat träfokus och om erfarenheterna av att bygga flervåningshus i massivträ, även kallat KL-trä (korslimmat trä). En av talarna var Ellen Solbrække, ordförare, eller på svenska Kommunstyrelsens ordförande, i lilla Rakkestad kommune med 8100 invånare. 2015 startade hon "Ordförere for tre" då hon skickade ett personligt brev till Norges alla Ordförare och uppmanade dem att anta utmaningen att lova att bygga hållbart med bärande konstruktioner i trä. Hittills har både Östfold fylkeskommune och alla Ordförare i hela Östfold gått med i kampanjen. Hon är således själv en föregångare och menar att det är kommunerna som måste gå i bräschen:

- Folk bor inte i den norska staten. De bor i kommuner och vi måste gå före och visa vägen, sa hon med eftertryck i sitt inlägg. Hon betonade också samverkan och pekade särskilt på att Östfold är Norges port till Europa och att vi i Fyrbodal är deras närmaste granne.

Även Rita Hirsum Lystad, ansvarig för Studentsamskipnaden, studentservice, i Östfold tryckte på vikten av samarbete och inkludering. Studenter var därför med från början i planeringen av de nu färdiga studentlägenhetshusen i massivträ. De är också mycket nöjda med inomhusmiljö, planlösning och placering.

Björn Lier, Trebruk, och Björn Nordermoen från iTRE, var två andra talare. De har båda stor kunskap om användning av massivträ i bärande konstruktioner. Trebruk arbetar för ökad användning av trä i hela Osloregionen ned till Östfold. iTREs styrka är projektering av massivträbyggnationer som de har lång erfarenhet av.

- Vi ser att det är bra för miljön och inomhusmiljön, men även för arbetsmiljön, sa Björn Lier, som också betonade att man behöver både rita, konstruera och planera bygget på ett annat sätt än det traditionella. Till exempel är det viktigt att tidigt jobba tvärfackligt med frågor kring ljud, brand, el och så vidare.

Hans namne Björn Nordermoen tryckte på vikten av god planering i projekteringsfasen.

– Vi har till exempel monterat en åtta våningar hög byggnad med 135 badrumskabiner på bara fyra veckor. Det kräver naturligtvis stor precision, men ger många fördelar; inte minst att grannar och trafik på platsen där byggnaden ska resas störs under så kort tid. Detta eftersom själva byggnationen av väggmoduler och så vidare sker på annan plats. Han menar också att stål, betong och trä har olika egenskaper och ska användas där de passar bäst.

Deltagarna besökte sedan studentbostäderna vid Högskolen på Remmen och Lislebyhallen i Fredrikstad där den eleganta huskroppen innehåller både gymnastiksal, skola och fritids. Sista besöket gick till en byggarbetsplats i Halden där en ny skola för 800 elever är under byggnation och snön låg tjock på golven.

Politiskt finns en uttalad vilja att det ska byggas mer i trä här i vår region, men än har det inte riktigt tagit fart. Per Jonsson (c), kommunstyrelsens förste vice ordförande i Bengtsfors besökte studentbostäderna på Remmen när de var under byggnation och gillade det han såg nu när de står klara.

- Jag vill gärna ha så mycket trähusbyggnation som möjligt. Vi har en ny förskola i trä på gång och i arkitekttävlingen för den nya Dalslandsstugan var det en massivträlösning som vann; ett tecken i tiden.

Men han lyfter också fram ett problem, nämligen att massivträmodulerna tillverkas långt ifrån oss, antingen i norra Sverige eller på kontinenten. Därför menar han att vi behöver jobba tillsammans med det befintliga näringslivet och även arbeta för att attrahera nya företag.

Alle presentasjoner fra dagen finns [her](#).

Links

Ordførere for tre: <http://www.byggmedtre.no/ordforer.html>

Remmen studentboliger: <https://www.siof.no/bolig>

Lislebyhallen: <http://www.arkitektur.no/lislebyhallen?tid=158202>

Risum skole: <http://halden.kommune.no/teknisk/prosjekter/Sider/Ny-barneskole-ved-Risum.aspx>

Position Väst: www.positionvast.se

Fyrbodals kommunalförbund: www.fyrbodal.se

Østfold fylkeskommune: www.ostfoldfk.no

Svinesundskommittén: www.svinesundskommitten.com

Kontaktpersoner

Iréne Malmberg

irene@svinesundskommitten.com

+46 709549784

Bjørn Horten

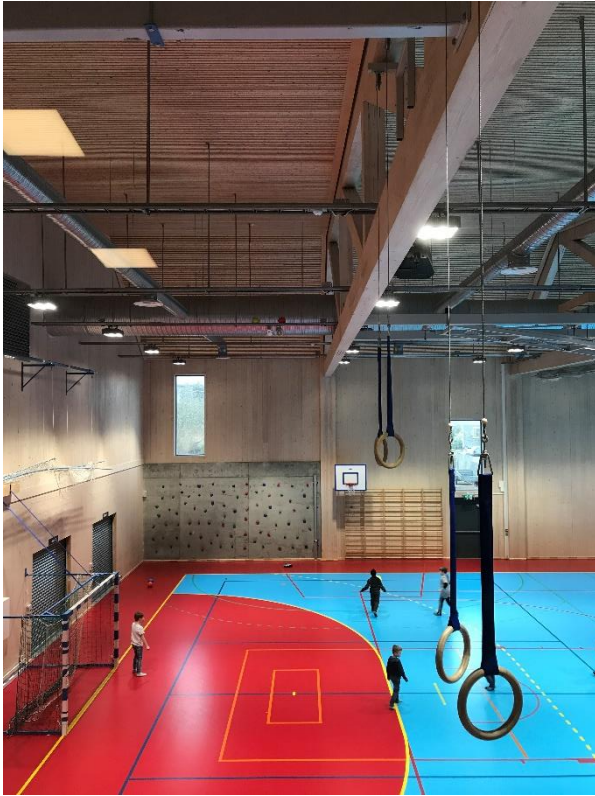
bjornho@ostfoldfk.no

+47 90599496

Remmen studentboliger, Halden

Lislebyhallen, Fredrikstad
Risum skole, Halden